

Н.А. Бут¹, Э.В. Супрун², Л.А. Громов³, А.Ф. Пиминов²

Влияние ронколейкина на эффекты системы оксида азота в головном мозге крыс с экспериментальным геморрагическим инсультом

¹КУ «Днепропетровская городская клиническая больница №4»,²Национальный фармацевтический университет, г. Харьков,³Институт фармакологии и токсикологии НАМН Украины, г. Киев

Ключевые слова: ИЛ-2, ронколейкин, оксид азота, геморрагический инсульт.

Roncoleukin influence on the effects of nitric oxide system in the brain of rats with experimental hemorrhagic stroke

N.A. But, E.V. Suprun, L.A. Gromov, A.F. Piminov

Key words: IL-2, roncoleukin, nitric oxide, hemorrhagic stroke.

Цель работы. На модели экспериментального геморрагического инсульта изучить динамику показателей системы NO, функциональной активности митохондрий в головном мозге крыс, а также выраженность неврологического дефицита на фоне коррекции цитокиновым препаратом – рекомбинантным интерлейкином-2 (Ронколейкин).

Материалы и методы исследования. На модели экспериментального геморрагического инсульта у крыс (путем введения аутокрови во внутреннюю капсулу головного мозга) на фоне коррекции Ронколейкином (0,01 мг/кг) в гомогенате мозга изучена динамика показателей цикла оксида азота (NO-синтазы, нитратов, L-аргинина), функциональной активности митохондрий (по мембранному потенциалу

заряда митохондрий), а также изменения неврологического статуса экспериментальных животных (по шкале McGrow).

Результаты и их обсуждение. На фоне применения Ронколейкина в дозе 0,01 мг/кг отмечено блокирование повреждающих эффектов системы NO при церебральной ишемии – снижение уровней показателей NO и активности NOS, что способствовало уменьшению степени выраженности митохондриальной дисфункции и стабилизации неврологического статуса крыс с ВМК.

Выводы. Ронколейкин оказывает выраженный комплексный церебропротекторный эффект и в перспективе может использоваться для фармакологической защиты мозга при его повреждениях, в том числе при лечении ГИ.

УДК 616.831-005.1-085.214.31

В.А. Візір, І.М. Волошина

Стан цереброваскулярної реактивності у хворих на гіпертонічну хворобу з наслідками інфаркту мозку під впливом цитопротекторної терапії

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: цереброваскулярна реактивність, гіпертонічна хвороба, інфаркт мозку, цитопротектори.

State of cerebrovascular reactivity in patients with hypertension with cerebral infarction consequences under the influence of cytoprotective therapy

V.A. Vizir, I.M. Voloshina

Key words: cerebrovascular reactivity, hypertension, cerebral infarction, cytoprotective drugs.

Церебральне судинне ремоделювання є закономірним результатом тривалого перебігу гіпертонічної хвороби (ГХ). Структурна перебудова судинної стінки позначається на функціональному стані і проявляється порушеннями реактивності церебральних артерій до звичайних метаболічних подразників, таких як вуглекислий газ і кисень.

Мета роботи. Встановити особливості цереброваскулярної реактивності у хворих на гіпертонічну хворобу з наслідками інфаркту мозку та оцінити вплив комплексної антигіпертензивної цитопротекторної терапії на функціональний стан мозкових судин.

Пацієнти і методи дослідження. Обстежені 60 пацієнтів (41 чоловік, 19 жінок) з ГХ III стадії, які мали в анамнезі інфаркт мозку давністю більше одного року, середній вік пацієнтів становив 57±2,8 років. Контрольну групу склали 15 практично здорових нормотензивних пацієнтів (10 чоловіків і 5 жінок) віком 38–58 років, середній вік – 53±4,2 роки. Для визначення параметрів мозкового кровотоку усім пацієнтам проведено транскраніальну доплерографію (ТКДГ) за загальноприйнятою методикою. Для оцінки резерву вазодилатації церебральних судин виконували пробу з гіперкапнією тривалістю 30 с, після чого вимірювали

лінійну швидкість кровотоку (ЛШК) в середній мозковій артерії (СМА) та час відновлення початкової ЛШК. Після первинного обстеження хворим на ГХ III стадії призначали лікування, що включало базисну терапію: аспірин, аторвастатин, амлодипін в індивідуальних дозуваннях. У групу 1А ввійшли 30 хворих на ГХ III стадії, призначено базисну терапію. У якості додаткового нейроцитопротекторного препарату тридцяти хворим (група 1В) призначено тіотріазолін по 200 мг 2 рази на добу протягом 1 місяця, після чого здійснювали повторну ТКДГ з оцінкою резерву вазодилатації.

Результати та їх обговорення. До початку лікування хворі на ГХ III стадії з наслідками інфаркту мозку відрізнялись від нормотензивного контролю значно меншою здатністю до церебральної вазодилатації, що проявлялось редуцією діапазону підвищення ЛШК у СМА під час проведення гіперкапічної проби (на 52%, $p < 0,05$) та збільшенням часу відновлення початкової ЛШК (на 64%, $p < 0,05$). Парадоксальну або відсутню реакцію

на пробу спостерігали у 35 (58%) хворих з наслідками інфаркту мозку й у 2 (13%) контрольної групи. Через 1 місяць терапії у хворих групи 1А діапазон коливань ЛШК під час проби збільшився на 22%, а в групі 1В – на 41% ($p < 0,05$). Час відновлення початкової ЛШК в СМА в групі 1А скоротився на 7%, а на фоні прийому тіотріазоліну – на 13,5% ($p < 0,05$). Кількість хворих з адекватною реакцією на пробу в групі 1А збільшилась на 13%, а в групі 1В – на 20% ($p < 0,05$). За місяць лікування в жодній з клінічних груп показники цереброваскулярної реактивності не збільшились до контрольних значень.

Висновки. Функціональна здатність церебральних артерій до вазодилатації у хворих на гіпертонічну хворобу III стадії з наслідками інфаркту мозку є значно погіршеною, порівняно з нормотензивним контролем. Комплексна терапія, що включає амлодипін, аспірин, аторвастатин і тіотріазолін, сприяє вірогідному відновленню показників цереброваскулярної реактивності.

УДК: 616.831-091-02:616379-008.64

В.А. Туманский, Ю.Н. Авраменко

Патоморфологические изменения головного мозга при диабетической энцефалопатии

Запорожский государственный медицинский университет

Ключевые слова: патоморфологические изменения, головной мозг, диабетическая энцефалопатия.

Pathomorphological changes in the brain in diabetic encephalopathy

V.A. Tumanskiy, Yu.N. Avramenko

Key words: pathomorphological changes, brain, diabetic encephalopathy.

Увеличение продолжительности жизни больных, обусловленное совершенствованием методов контроля и коррекции гликемии, привело к росту числа поздних осложнений сахарного диабета (СД), среди которых одно из первых мест занимает диабетическая нейропатия, существенно влияющая на качество жизни, трудоспособность, социальную активность больных и в 2–3 раза увеличивающая общую летальность при СД.

Цель работы. Определение морфологических изменений в головном мозге у умерших больных сахарным диабетом. Проведено микроскопическое исследование парафиновых срезов головного мозга, окрашенных гематоксилином и эозином и трехцветным методом Массона, у 35 умерших больных сахарным диабетом 2 типа, а также у 10 умерших больных с гипергликемией на фоне пневмонии, перитонита (группа сравнения). Установлено, что при диабетической энцефалопатии в головном мозге развивается макро- и микроангиопатия с поражением прецеребральных и интрацеребральных артерий. Микроангиопатия характеризуется утолщением и расслоением стенок артериол вследствие их пропитывания белками и липидами плазмы крови, локальным увеличением числа перицитов в мио-адвентициальном слое, накоплением в утолщенной сосудистой стенке

коллагеновых волокон. В значительном числе артериол и прекапилляров головного мозга наблюдается гиалиноз стенок с их неравномерным утолщением, а также с деформацией просвета сосуда, формированием колбообразных и грушевидных микроаневризм. Отмечается значительный гиалиноз сосудов мягких оболочек головного мозга. Характерны для диабетической энцефалопатии также множественные лакунарные инфаркты головного мозга. Их развитие связывается с поражением мелких (40–80 мкм в диаметре) перфорирующих ветвей мозговых артерий. Коллатеральное кровообращение в бассейнах перфорирующих артерий слабо выражено, поэтому их стеноз или закупорка приводит к развитию локальной ишемии и небольшого инфаркта в бассейне пораженной артерии. У умерших больных обнаруживаются дистрофические изменения нейронов головного мозга с накоплением в цитоплазме липофусцина, очаговая олигодендроглиальная глиоцитопения, а также гипертрофия астроцитов с появлением тучных форм.

Выводы. Выраженность морфологических изменений в ткани головного мозга при диабетической энцефалопатии зависит от длительности заболевания, компенсации гипергликемии и сопутствующих заболеваний.